

Un cop sabut

En les anomenades construccions absolutes, poden fer l'ofici d'un complement circumstancial conjunts formats per un nom o un pronom que porta adjunyat un participi passat (o bé un gerundi o un adjectiu): *Deduïdes les despeses, no en restarà gaire. Vist el resultat, val més deixar-ho córrer. Perseguit per la justícia, se'n va anar a l'estranger.*

Quan aquests conjunts que fan l'ofici d'un complement tenen valor temporal es poden reforçar amb el grup *un cop*, el qual accentua més aquest valor: *Un cop deduïdes les despeses, no en restarà gaire. Un cop acabada la feina, tothom se'n va anar a casa.* En una construcció com *Vist el resultat, val més deixar-ho córrer*, el caràcter o valor causal del conjunt *vist el resultat* és tan manifest, que no sembla que admeti pas el reforç del grup *un cop*. Altrament s'esdevé, però, en una construcció com *Vist el resultat, ho vam deixar córrer*, en què el mateix conjunt es pot ja interpretar com un complement temporal, amb què admetria fàcilment el reforç indicat: *Un cop vist el resultat, ho vam deixar córrer.* Com se sap, les nocions de temps i de causa no sempre són perfectament destriables, tal com podem observar en els casos en què una cosa s'esdevé com a conseqüència immediata d'haver-se'n esdevingut una altra.

Aquests conjunts amb valor temporal ini-

ciats amb un participi, no poden prescindir, és clar, del nom o pronom al qual aquest participi s'adjunta. Però sí que és possible l'omissió del substantiu (o del pronom) quan són precedits pel grup *un cop*. S'originen, aleshores, com unes locucions temporals formades per *un cop* més un participi. El Diccionari Fabra no indica aquest ús del grup *un cop* però sí que el recull la Gran Enciclopèdia Catalana (a «cop», és clar), que indica que aquest grup (més participi) vol dir «així que», «tot seguit que», cas d'aplicació que il·lustra amb l'exemple *Un cop enllestit, vindrem.* Anàlogament: *Un cop passat a màquina, drem l'original a la impremta. Un cop vist, perd tot l'interès.*

Actualment, en què tant es tendeix a abusar de l'adverbi *ja* —acabem de llegir «L'associació vol l'ateneu, ja!» (!) —, també alguns substitueixen per aquest adverbi el grup *un cop* en algunes de les construccions que hem indicat: «Ja enllestit, vindré», «Ja revisades les proves, van començar a imprimir». Però no ens sembla pas que aquestes construccions siguin admissibles, car ens apareixen artificioses i no veiem enlloc que hom atribueixi a l'adverbi *ja* el valor amb què hi és usat.